

Dini Dünya Görü?leri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Dini Dünya Görü?leri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19932>

Özet

Dini Dünya Görüşleri Ölçeği (DDGÖ), bireylerin dini inançları ve değerlerinin hayatları nasıl şekillendirdiğini, ahlaki kararları ve yaşam amaçları nasıl etkilediğini ölçmek amacıyla geliştirilmiş veya uyarlanmış bir **psikometrik** araçtır. Ölçeğin Türkçe adaptasyon ve geçerlik-güvenirlilik çalışması, 2016 yılında Ali Kuşat ve M. Berrin Bulut tarafından yapılmıştır. Bu çalışmada, ölçeğin Türk kültürüne ve diline uygunluğunu, ayrıca ölçtüğü yapıya dair güvenilir ve geçerli sonuçlar verdiğini göstermeyi amaçlanmıştır. Ölçek, 7 alt boyuttan oluşmakta ve toplamda 19 madde içermektedir. Elde edilen yüksek iç tutarlılık katsayısı ve iyi uyum gösteren Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonuçları, DDGÖ'nün Türkiye'deki popülasyonlarda dini dünya görüşü yapısını başarıyla bir şekilde ölçebileceğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler

Dini dünya görüşü, din psikolojisi, inanç sistemleri, ahlaki değerler, psikometrik özellikler, geçerlik, güvenirlik, adaptasyon.

Yazarlar

Ali Kuşat, M. Berrin Bulut

Amaç

DDGÖ'nün temel amacı, bireylerin dini inançları ve yaşam pratiklerine, ahlaki yargılarına ve genel yaşam amaçlarına ne ölçüde entegre ettiklerini ve bu entegrasyonun bir dünya görüşü olarak nasıl somutlaştığını belirlemektir. Bu ölçek, dinin bireyin bilişsel ve davranışsal dünyasındaki merkezi rolünü nicel olarak ölçme ihtiyacına yanıt vermektedir.

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması ise, orijinal yapının Türk kültür bağlamında geçerliliğini ve güvenilirliğini test etmek ve Türk araştırmacılar için dini dünya görüşünü incelemede standart bir araç sağlamaktır. Bu adaptasyon, kültürel farklılıkların dini yönelimlerin ifadesindeki potansiyel etkilerini dikkate alarak, ölçeğin maddelerinin dilsel ve kavramsal eşdeğerliğini sağlamıştır.

Yapı (Ölçülen Psikolojik Yapı)

Ölçek, bireyin hayatın anlamı, amacı, ahlaki değerlerini ve toplumsal rollerini dinsel referans çerçevesi içinde tanımlamasını ifade eden "Dini Dünya Görüşü" yapısını ölçmektedir. Bu yapı genellikle sadece ritüel katılım veya inanç beyanı değil, aynı zamanda dinin bireyin yaşam kararlarında ve evren algısında ne kadar kapsayıcı ve yönlendirici olduğunu da içerir.

DDGÖ, bu geniş yapıyı 7 farklı alt boyutta inceleyerek, dini dünya görüşünün çok boyutlu

doğasın? yakalamay? hedefler. Bu alt boyutlar, bireyin kutsal metinlere olan bağılılığı, ahlaki değerlerin kaynağını? dinde görme e?ilimini, ya?am amacın? ilahi iradeye ba?lamay? ve dini önderlerin otoritesine atfedilen önemi içermektedir. Ölçek, bu bileşenlerin her birini ayrı ayrı de?erlendirerek yapının?n derinlemesine anlaşılmasına olanak tanır.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerli?i, Kuşat ve Bulut (2016) tarafından gerçekleştirilen Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile incelenmiştir. DFA sonuçları, ölçeğin teorik olarak öngörülen 7 faktörlü yapısının?n Türk örneğinde de doğrulandığını? göstermektedir.

Elde edilen uyum iyili?i istatistikleri şunlardır:

Ki-kare/Serbestlik Derecesi Oranı (χ^2/df): 2,26

Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI): ,945

Yaklaşık Kök Ortalama Kare Hatası (RMSEA): ,065

Bu değerler, özellikle CFI değerinin .90'ın ve RMSEA değerinin .08'in altında olması (ve ideal olarak .06'ya yakın olması) nedeniyle, ölçeğin veri ile model arasında kabul edilebilir düzeyde iyi bir uyum sergilediğini ve dolayısıyla yapı geçerliliğinin sağlandığını? göstermektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirli?i, Türkçe uyarlama çalışması?nda Cronbach Alfa katsayısı? kullanılarak hesaplanmıştır.

Bu çalışmada ölçeğin genel Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı? **.93** olarak tespit edilmiştir. Bu katsayı, sosyal bilimler araştırmalarında mükemmel kabul edilen bir düzeydedir (genellikle .70 ve üzeri kabul edilebilirken, .90 ve üzeri çok güçlü bir iç tutarlılık işaret eder). Bu yüksek değer, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı psikolojik yapıyı ölçtü?ünü ve dolayısıyla ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğunu? göstermektedir.

Faktör Analizi

Dini Dünya Görüşleri Ölçeği, çok boyutlu bir yapıyı temsil etmek üzere tasarlanmıştır. Ölçek, toplam **19 maddeden** oluşmakta ve bu maddeler **7 farklı alt boyuta** dağılmıştır.

Ölçeğin faktör yapısı, DFA ile test edilmiştir. DFA sonuçları, 7 alt boyutlu yapının?n istatistiksel olarak doğrulandığını? ve her bir maddenin kendi faktörüne yüksek yükler verdiğini? göstermiştir. Bu alt boyutlar, dini dünya görüşünün farklı yönlerini (örneğin, kutsal metinlerin otoritesi, ahlaki

referans, ya?am?n ilahi amac?) temsil etmektedir. Bu çok boyutlu yap?, ara?t?rmac?lara sadece genel bir dini yönelim puan? de?il, ayn? zamanda bu yönelimin spesifik bile?enleri hakk?nda da ayr?nt?l? bilgi edinme imkan? sunar.

Ölçme Arac?

Test Türü: Geli?tirme/Uyarlama (Türkçe adaptasyon ve psikometrik özelliklerin belirlenmesi)

Format: Öz bildirim ölçe?i.

Maddeler: 19 madde, 7 alt boyut.

Derecelendirme: 5'li Likert tipi derecelendirme. (1= Hiç kat?lm?yorum - 5= Tamamen kat?l?yorum)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama çal??mas?). Orijinal dil bilgisi net de?ildir, ancak Türkçe adaptasyonu mevcuttur.

Popülasyon Grubu: Genel yeti?kin popülasyonu, özellikle üniversite ö?rencileri ve dini inanca sahip bireyler.

Ya? Grubu: Ergenlik sonrası ve yeti?kinlik dönemi.

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas?, geçerlik ve güvenirlik analizleri için uygun büyüklükte bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Kat?l?mc?lardan, verilen 19 maddeye 5'li Likert ölçe?i üzerinden ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtmeleri istenir. Puanlama genellikle alt boyutlar ve genel toplam üzerinden yap?l?r; yüksek puanlar, dini dünya görü?ünün bireyin ya?am?nda daha güçlü ve belirleyici oldu?unu gösterir.

Anahtar Kelimeler

Dini de?erler, dünya görü?ü, inanç, ya?am amac?, psikoloji, sosyal ara?t?rmalar, Do?rulay?c? Faktör Analizi, Cronbach Alfa.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ali Ku?at

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: kusat@erciyes.edu.tr

Yazma Adresi: Erciyes Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi (Uyarlama çalışması yapıldığı dönemdeki tahmini adres).

İzinler, Ücret ve Test Yolu

İletişim: Ölçeğin kullanımı ve izinleri için sorumlu yazar Ali Kuşat ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ücret: Ticari olmayan akademik kullanımlar için genellikle ücretsizdir, ancak yazar onayı gereklidir.

Test Yolu: Türkçe adaptasyon çalışması 2016 yılında yayımlanmıştır.

PDF Kaynağı: Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: dini-dunya-gorusleri-olgegi-toad.pdf

Ek Kaynak Linki: Çalışmanın Academia.edu üzerinden erişilebilen bir kopyası da mevcuttur: s3.amazonaws.com

Referanslar

Kuşat, A., & Bulut, M. B. (2016). Dini dünya görüşleri ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(43), 2502-2509.

Dini Dünya Görüşleri Ölçeği Maddeleri

DDGÖ, 7 alt boyut ve toplamda 19 madde içermektedir. Aşağıda ölçekten örnek maddeler sunulmuştur:

Kutsal kitabımda geçen bilgilerin doğru olduğuna inanıyorum.

Ahlaki değerlerimin kaynağı dinimdir.

Dünyadaki amacım Tanrı'nın isteği doğrultusunda yaşamaktır.

Dini önderlerim dünya hakkında bana önemli bilgiler verirler.

Hayatım dinimin emrettiği şekilde yaşamaya çalışıyorum.